

אורי וישעי



בית מדרש רב פעלים ע"ש מרן רבנו יוסף חיים זי"ע

בראשות מו"ר הרב אורי סבן שליט"א

שבת מברכין כסלו
המולד יום המישי שעה
13:38 - 9 הלקים
ראש חודש ביום שישי

התשפ"ו שנת ה'כ"ב לעלון
פרשת חיי שרה הפטרה והמלך דוד
כניסת השבת: 16:22
יציאת השבת: 17:13
לשיטת רבנו תם: 17:46
גיליון מס' 961



לתגובות ניתן לפנות לעורך אלון ארביב ס"ט בדוא"ל: 4136465@gmail.com

כתם פז - ביאורים לפרשה



ויהיו חיי שרה - ויהיו אם תקרא מהסוף להתחלה גם יהיה ויהיו. לרמוז אל מה שאמרו המפרשים: שאם אדם עושה מצווה ומעשים טובים ביום ההוא שעבר, אינו חשוב עבר, שהרי הרוויח בו מה שעשה מעשים טובים. והוא בא לעולם בשביל כך ועשה מה שראוי לעשות. אבל אם לא עשה ביום שעבר שום מצווה, הרי היום ההוא הלך לאיבוד, שהרי לא הרוויח בו כלום! אם בשביל החיים, הרי הלך לו היום ההוא. וזה שאמר: ויהיו חיי שרה שהוא גם בקריאה למפרע ויהיו, לומר שבשביל שהיתה צדקת, אפילו הימים שעברו עליה כבר, ג"כ חשובים חיי שרה, בשביל המעשים הטובים ההם שעשתה באותם הימים.

ועל פי זה יש לפרש את הפסוק: יראת ה' תוסיף ימים ושנות רשעים תקצרנה (משלי י, כז). והוא: כי ע"י יראת ה' שעושה מעשים טובים, תוסיף ימים, שנקראים הימים רבים, ע"י שלא הלכו הימים לאבוד, אלא עשתה בהם רצון ה' כראוי, והרי הם תמיד לפניו ושמח בהם ונהנה בהם בכל עת שזוכר. אבל ושנות רשעים תקצרנה. שעשו בהם מעשים רעים תקצרנה, שכולם הלכו לאבוד ולא היה בהם תועלת.

קנין אמיתי

לא לחינם האריכה התורה בתיאור מקנה מערת המכפלה. למדנו כאן מספר לימודים חשובים מהתנהלות המשא ומתן אשר כוחם יפה גם לזמננו אנו. לדוגמא: חכמינו הבחינו כי בכל מהלך המשא ומתן אין אברהם פונה אל עפרון בתואר אדוני בעוד עפרון עושה כן פעמיים, ללמדנו כי תואר זה שמור בלבם של אברהם רק לאדון הכל! (ואף שמצאנו אצל יעקב בפגישתו עם עשיו שכן כינהו אדוני, היתה זו מעלתו המיוחדת של אברהם).

בדבר נוסף העירו חכמי המוסר. עפרון דיבר גבוהה גבוהה על נכונותו לתת לו את השדה במתנה ללא כל תמורה, בגלל הערכתו לאברהם, אך בפועל נטל מחיר מפולפל. הגדירו זאת חכמים: עפרון דיבר הרבה, ואפילו מעט לא עשה, בעוד אברהם אומר מעט: ואקחה פת לחם מעט מים, ובפועל קיבלו לשונות בחרדל, עוגות מקמח סולת, חמאה וחלב וכו' - עשה הרבה יותר. ועל כן נכתב שמו חסר - עפרן. בהתחלה היה שמו מלא "עפרון", אבל במהלך המשא ומתן התברר כי כל מהותו היא צרות עין, ועל כן ניטלה ו משמו. דורשי רשומות ציינו כי המילה עפרן ערכה 400 (ע=70, פ=80, ר=200, נ=50).

ועל כן, כשהגיע הרגע הנכון, לוחש עפרון לאברהם לומר לו את הסכום המופקע של 400 שקל כסף. אברהם לעומתו נותן בלי להרגיש שרומה או נוצל, כי הרי קנה את השדה לנצח לקברות האבות. מכאן נלמד את גדלות רוחו של אברהם לעומת חמדת הממון של עפרון, ואשרי מי שהוא מתלמידיו של אברהם אינו, כמאמר התנא באבות.

העלון יוצא באדיבות הרבה של משפחת גניש הי"ו
להצלחתם ולרפואתם ולחיי משפחתם אכ"ר
לע"נ אביהם ה"ה רחמים (רחמין) גניש בן חותה ז"ל

עטרת פז - עאמר עורך



ידועים דבר רז"ל באבות (פ"א מ"ג) אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס, אלא הוו כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס, ויהי מורא שמים עליכם ע"כ. ופרושים רבים נאמרו על משנה זו, וננסה בס"ד לבאר משנה זו, ברמז קל לפרשתנו.

שימוש תלמידי חכמים נשמע פעמים כמושג לתת כבוד והערכה לרב, להתלוות אליו לכל מיני אירועים, לדאוג שיהיה לרב שתיה ואוכל או להסיע אותו לכל מיני מקומות וכו', מה שנקרא היום משב"ק - משמש בקודש, מכנים ומוציא את הקהל ושומר על הסדר בבית הרב, אם נשאל את עצמנו זה נראה, לכאורה, שימוש הגורם בודאי נחת לרב, אך השאלה מה הואלנו בזה? האם השימוש זה רק בהכנת כוס קפה או תה? והתשובה היא שלא!! אלא השימוש מתחיל ונגמר בלימוד התורה שדולה ומשקה התלמיד מתורת רבו.

הנה בפרשתנו אומרת התורה: ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו, בפסוק זה דרשו חז"ל בגמ' יומא (כח:). המושל בתורת רבו, הוא דמשק אליעזר, אמר רבי אלעזר שדולה ומשקה מתורת רבו לאחרים. בפרשת לך לך כשהובטח לאברהם, אל תירא אברהם אנוכי מן לך, שאל אברהם: מה תתן לי ואנוכי הולך עירי, וכן משק ביתי הוא דמשק אליעזר, ופרש"י שם: שהיה דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים. ויש להבין, הרי אברהם זכה לתלמיד נאמן כאלעזר, הדולה ומשקה, ואם כן על מה היתה תלונתו, וכי כל אחד זוכה להקים תלמיד נאמן שכזה?

ובוודאי, אם נדמיין לעצמנו, את הדור שחי בו אברהם אבינו, מי כמעט היה בעל תורה ומידות? הרי אליעזר היה בבחינת שושנה בין החוחים, בין כל השושנה נמצאים הקוצים, ועד ששורד תלמיד אחד טוב, נשמע כביכול תלונה של אברהם אבינו עליו, ובכלל, נעמיד את השאלה שוב, האם משמש את הרב זה דואג לכל צרכי הרב הגשמיים או שדואג להעביר את התורה לאחרים.

ננסה להעמיד זאת בס"ד, ונקדים שהיחס הנכון שבין תורת הרב לדברי התלמיד, הוא להעמיד תלמיד, שמלבד ששמועותיו של רבו בהירות לו, יהיה בו כח להיות מוסיף והולך על פי מה ששמע וקלט מרבו כלשון המשנה. אברהם אבינו ראה בזקן ביתו אליעזר שהוא דולה מתורת רבו ומשקה לאחרים, אבל אין לו משלו ולא כלום, ועל כן ביקש אברהם: מה תתן לי... וכן ביתי הוא דמשק אליעזר - תלמיד נאמן, שאין בו כוחות רוחניים עצמאיים להיות מוסיף והולך, ואילו התורה היא פרה ורבה מגדלת ומרוממת. על הפסוק: תורת אמת היתה בפייה ועולה לא נמצאת בשפתיו (מלאכי ב), דרשו חז"ל (ירושלמי פאה): תורת אמת - דברים ששמע מפי רבו, ועולה לא נמצא בשפתיו - אפילו דברים שלא שמע מרבו. כלומר, האמת היא מה שלמד מרבו, ובנוסף לכך יש לו משלו אפילו שלא שמע מרבו, כמובן בתנאי שדברים אלו שאובים מתורת רבו, שאינם בגדר עוולה, חלילה.

השימוש הנכון הוא בהעברת המסר הרוחני האמיתי מהרב לתלמיד, והתלמידים לתלמידיהם, והכל שלא על מנת לקבל פרס, וזוכה לבחינה ויהי מורא שמים עליכם.

שבת שלום, העורך

הליכות מלכי – הלכות בשר וחלב



היום במדורנו הליכות מלכי נעסוק בהלכות בשר וחלב, ותחילה נספר מעשה מהחפץ חיים ז"ע, המדבר מאותו ענין.

פעם אחת נודמן לעיירה אחת רבנו ישראל מאיר הכהן מראדין, בעל החפץ חיים. נכנס לבית הכנסת וישב ליד השלחן בפניה והחל ללמוד. איש לא הכירו ואף הוא לא סיפר לאיש מי הוא. בשבת לאחר תפילת ערבית ניגש אליו אחד מבעלי הבתים שבעיר, וביקש להזמין אותו אל ביתו לסעודת שבת. קם רבי ישראל ואמר בפשטות: אני החפץ חיים...

רבנו- נבהל האיש- מדוע לא גיליתם עד עכשיו לאף אחד מי אתם?! ענה החפץ חיים: עד עכשיו לא הייתה כל סיבה לגלות זאת, ואילו עכשיו נחוץ הדבר.

מדוע הדבר נחוץ? תמה האיש.

השיב החפץ חיים: כאשר לבן הארמי הזמין את אליעזר עבד אברהם לאכול, השיב אליעזר: עבד אברהם אנכי, ובכך התכוון לומר, דע לך שאני נוהר מאוד בכשרות מזונו... ואיני אוכל אצל כל אחד.

בסיפור זה ישנו מסר עמוק לגבי כשרויות וכו', ונדון כעת בהלכות בשר וחלב ומה מקורם, נאמר בתורתנו הקדושה שלש פעמים לא תבשל גדי בחלב אמו (ספר שמות כג, ובפרק לד. ובספר דברים יד.) ודרשו בגמרא (חולין קיד.) שפעם אחת באה לאיסור אכילה, ופעם אחת לאיסור בישול, ופעם אחת לאיסור הנאה. ולכן אף שלא מצינו בתורה איסור לבשל שאר דברים האסורים, בבשר בחלב האיסור הוא גם בבישול, ואף אם אינו לצורך אכילה.

וכתב רבינו בחי, שהבשר והחלב כשהם מבושלים ביחד, הדבר גורם לטמטום חלב, ולכן צונו השם יתברך שלא נאכל בשר בחלב כדי שלא יטמטמו ישראל את ליבם במאכלות אסורות, אלא שיהיה חומר שלהם נד וצלול להתבונן בדרכי התורה, ויהיה ליבם מוכן בהשגת ידיעת השם יתברך.

וסיים שכל הטעמים שנאמר באיסור בשר בחלב אינם מספיקים, ואינם עיקר כלל בטעם המצוות, שהרי מצוה זו בכלל החוקים היא, כמו מצות פרה אדומה ושעיר המשתלח, ואמרו רבותינו, לעתיד לבוא הקדוש ברוך הוא מגלה להם לישראל מפני מה ציוותה תורה בשר וחלב, פרה אדומה, ושעיר המשתלח.

אחת השאלות המותאמת לדורנו היא הכיור שבמטבח (למי שאין שני כיורים), אשר נסתם משיירי מאכל, והשאלה שמא בנקב הכיור קיימים שיירי שומן ושיירי גבינה, וכאשר רוצה לשפוך מים רותחים מכלי ראשון (כלי ראשון היינו הכלי שבו רתחו המים, כגון קומקום חשמלי). על פתח הכיור כדי להמים את השומן ולגרום למים שיזרמו כתקנם.

תשובה בצידה: יש אומרים שאסור לעשות כן, מחשש איסור בישול בשר בחלב, וכב' מרן הראש"ל הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א, כתב באריכות שיש להקל בזה מעיקר הדין מכמה וכמה טעמים, ומכל מקום, כיום שמצויים בכל בית חומרי ניקוי חריפים, והחומרים יכולים לגרום פגם גדול באוכל, עד שאינו ראוי בשום אופן למאכל, לכתחילה טוב לשפוך מחומרים אלו לנקב הכיור כדי לפגום המאכלים, ולא לערות עליהם באופן ישיר מים רותחים.

לע"נ מרן רה"י הגר"מ מאיר נסים מאזוז בן הרבנית כמסנה זי"ע
לע"נ הגר"ר דוד שלום בן הרבנית פהימה זצ"ל
לע"נ דודנו היקר הר"ר טל כהן בן פורטונה ז"ל
תניצ"ב

קומי אורי – סיפור לשבת קודש



כבודם של חכמי ישראל לדורותיהם נחשב אצל רבים כקבלת תורה, קבלת התורה הינו מושג מושאל מקבלת התורה האמתית שקיבלנו בסיני, ובס"ד יש באמתחתנו סיפור המתאר עד כמה חשים על כבודם של תלמידי החכמים ע"י צאן מרעיתם, ובודאי שכבודם של תלמידי חכמים משפיע על יראת השמים של כל בני העיר.

שנים רבות חיכו יהודי העיר, שנמנו על חסידיו של הרבי בעל חידושי הרי"מ מגור זי"ע, לביקור של רבם הנערץ בעירם. בימי חגי תשרי לא היה כמעט יהודי שלא נסע לרבי, מרחק של ימים ארוכים, וכעת שהרבי הודיע כי בא לביקור אצלם, לא היה זה פלא שהמאורע הסעיר את רוחותיהם של כל החסידים הנאמנים. גבאי בית הכנסת הגדול ניצחו על המלאכה בגאון - הם חילקו בין כל התושבים את המלאכות הרבות, החל מהקמת שער הכניסה עם קישוטי "ברוכים הבאים", ארגון אירוח מלכותי לרבי, סעודות שבת עם מיטב המאכלים וכן הלאה. שיא הביקור היה ללא ספק הטיש (עריכת השלחן) בליל שבת, היטב ידעו כי הרבי נוהג לערוך את השלחן באריכות רבה, ומקפיד מאוד שהשלחן יהיה ערוך מכל טוב בשפע רב שיספיק לכל החסידים הנוכחים. את האחריות על סעודות השבת, חילקו ביניהם מספר משפחות מאושרות על הזכות שנפלה בחלקם.

ליל שבת הגיע. בית הכנסת המקושט היה מלא מלא מפה לפה בחסידים שהצטופפו סביב השולחן הערוך לתפארת, שבראשו ישב הרבי הקדוש. לאחר שהרבי קידש על היין, בצע מהחלות וסיים את שירת המזמורים, הגיע עת המנה העיקרית. המנות היו מחולקות לצלחות שונות שהמשפחות הרבות הביאו. הרבי נטל לידיו את אחת הקערות, כשמשויו ממתונים שייטול מנה אחת ואז יחלקו את 'השיריים' לחסידים.

הרבי נעץ את המזלג בחתיכת עוף, הרימה, ולאחר השתהות קלה החזיר את החתיכה לצלחת. המחזה נשנה בשנית, אך אז הרב לקח את הקערה ודחפה מעל פניו. הנוכחים הבינו כולם כי יש דברים בגו וכי לא סתם הרבי בחר שלא לאכול מקערה זו. בעל הקערה, בסתר ליבו נבוכ מאוד, ולא הבין מדוע הרבי אינו מעוניין במאכלים אותם הכינו עבורו בעמל רב. עוד לפני שהסתיים הטיש, יצא אותו יהודי בדכדוך מהאולם והלך לביתו, ובדמעות סיפר לרעייתו את אשר ארע.

אשתו פרצה בבכי, והחלה לתאר את המאמץ האדיר שהשקיעה בהכנת המאכלים, תוך שהיא מראה לבעלה את הסיר הגדול בו השתמשה. לפתע נמלטה זעקה מפיה - התברר לה לפתע כי את העופות אותם הכינה לכבוד הרבי בישראל בטעות בסיר החלבי. הזוג עמד נרגש אל מול קדושתו של הרבי, שראה ברוח קודשו כי המאכל אינו כשר, ולכן לא אכל ממנו.

החסיד רץ חזרה לבית הכנסת ובהתרגשות רבה סיפר לכל הנוכחים על מדרגתו העצומה של הרבי. הרבי ניסה לבטל את הדברים אולם לקולות ההשתאות בציבור אמר כי יסביר לכולם את העניין - דעו לכם, כי בכל פעם שהנני מכניס דבר מאכל לפי אני מקבל על עצמי בקבלה מוחלטת שבמידה והמאכל שאותו אני אוכל אינו כשר, אני מבקש מה' כי המאכל יתקע בגרוני ואמות ללא שהמאכל יכנס לגופי.

המשיך הרבי: בסך הכל הקב"ה לא רצה שאמות ולכן מנע ממני מלהכניס את המאכל שהתברר כי אינו ראוי לאכילה.

אלהא דמאיר עננו

מצינו בספר נפש חיה (ח"א מערכת אל"ף אות טו- להגר"ר כדיר צבאן זצ"ל), רמז יפה לפסוק בפרשתנו בשם מרן רה"י הגר"מ מאזוז זצוק"ל וזה לשונו: ויש לרמוז שאמר אליעזר ובה אדע כי עשית חסד עם אדוני (כד, יד) וכתוב בתריה ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת וגו' (שם, טו) אפשר שכיוון במלת אד"ע יש ר"ת אלהא דמאיר ענני כפירוש מהרש"א הנ"ל ובוזה נודמנה לו רבקה תיכף וכידוע שמסוגל לכל צרה שלא תבוא ולהצלחה בכל ענין ודו"ק.